

Monitor schuldhulpverlening in onzekere tijden: de laatste inzichten

Samenvatting

Datum: 15 mei 2025

Divosa en de NVVK publiceren periodiek de *Monitor Schuldhulpverlening in onzekere tijden*. Deze monitor biedt een actueel beeld van de ontwikkelingen in het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening en het aantal gestarte, maar nog niet afgeronde schuldregelingen. De gegevens zijn gebaseerd op de inbreng van een vast panel van NVVK-leden, die samen 120 gemeenten vertegenwoordigen. Deze laatste editie beschrijft de situatie over de periode juli tot en met december 2024. Daarnaast blikken we terug op de afgelopen twee jaar.

Lichte stijging aantal aanmeldingen schuldhulpverlening in 2024

Uit de monitor blijkt dat over heel 2024 het aantal aanmeldingen licht gestegen is ten opzichte van 2023, met een toename van 2%. Daarbij zien we schommelingen tussen periodes en organisaties.

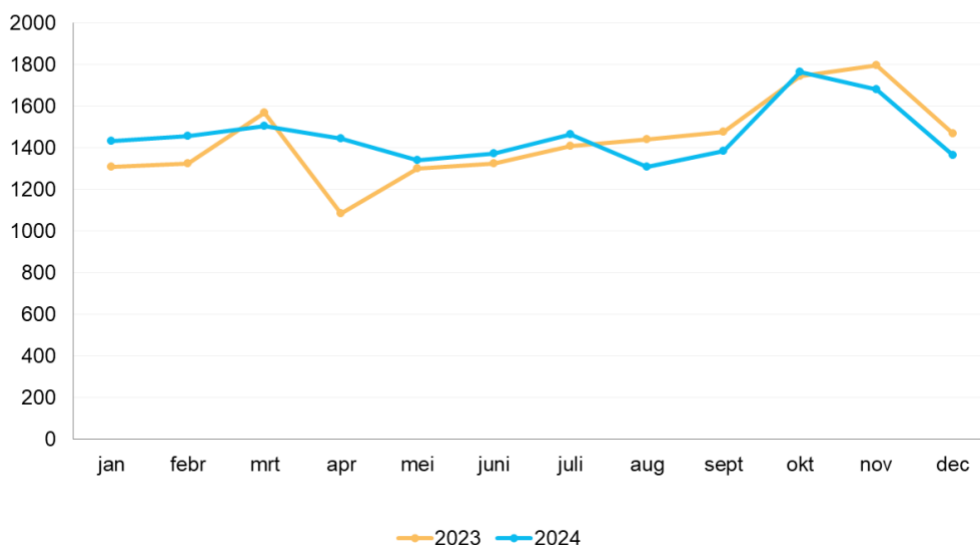
Zo is het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening in de tweede helft van 2024 gedaald ten opzichte van diezelfde periode in 2023 (4% minder aanmeldingen). Daarentegen ontvingen de ondervraagde organisaties in de tweede helft van 2024 wel 5% meer aanmeldingen dan in de eerste helft van het jaar.

Tussen de organisaties zijn ook duidelijke verschillen. Bij meerdere organisaties daalde het aantal aanmeldingen in 2024 met zo'n 10%, terwijl andere juist een toename zagen. Bij één organisatie steeg het aantal aanmeldingen zelfs met 50%. Deze organisatie geeft aan: 'Er is een forse toename in het aantal aanmeldingen, met daarin veel heraanmeldingen van inwoners die eerder zonder bericht zijn afgehaakt bij afspraken'.

Daarnaast signaleren drie van de veertien organisaties onafhankelijk van elkaar dat meer mensen worden aangemeld via een extern voortraject, zoals een wijkteam of bewindvoerder, of via de vroegsignalering. Een van hen merkt op: 'Er komen meer mensen uit de vroegsignalering dan via reguliere aanmeldingen'.

Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening

Bron: Monitor schuldhulpverlening in onzekere tijden (NVVK/Divosa)

Meer schuldregelingen gestart in 2024

In 2024 zijn 10% meer schuldregelingen gestart dan in 2023. In de tweede helft van 2024 (juli tot en met december) lag het aantal gestarte schuldregelingen vrijwel gelijk aan dat van de eerste helft van het jaar, met een stijging van 1%.

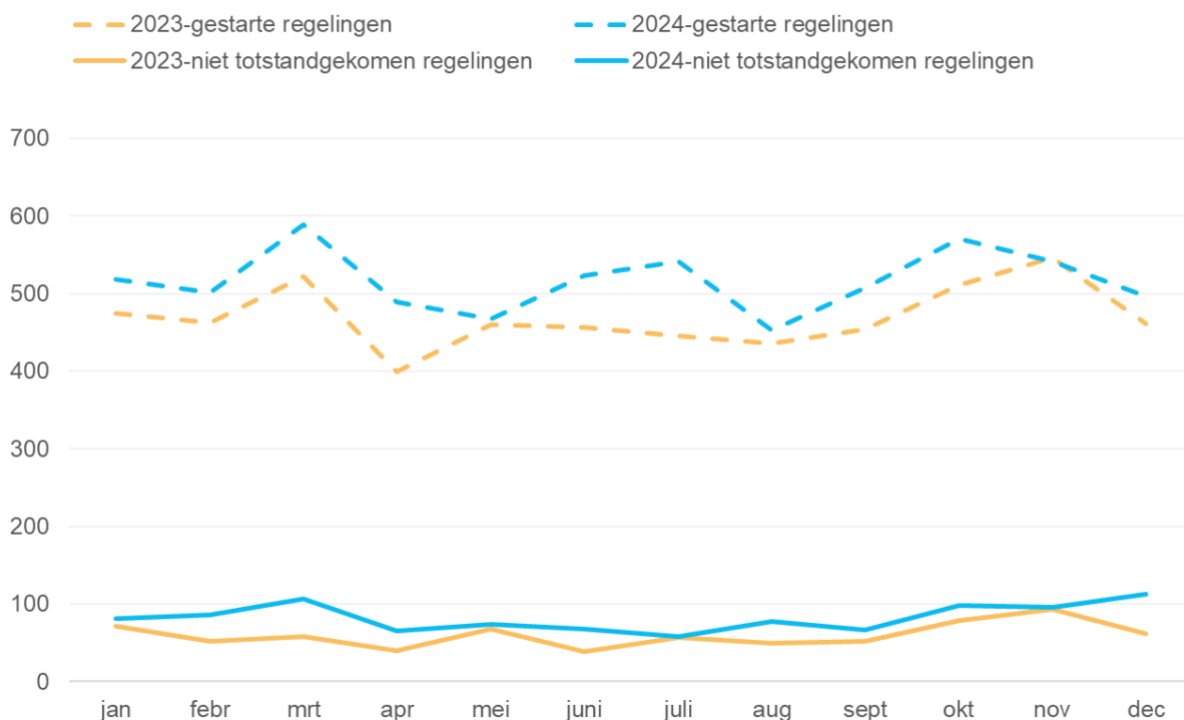
Op basis van de beschikbare gegevens is het niet mogelijk om precies vast te stellen waardoor de stijging wordt veroorzaakt. Waarschijnlijk is er niet één duidelijke verklaring; het is aannemelijk dat meerdere factoren samen een rol spelen.

Mogelijke oorzaken zijn onder meer de stijging van het aantal aanmeldingen sinds de zomer van 2023, de verkorting van schuldregelingstrajecten, de soort en de hoogte van de schulden, en de mate van medewerking van schuldeisers.

Ook de samenwerking met ketenpartners kan van invloed zijn. Als meer mensen via een voortraject instromen — waarbij hun financiële situatie al in kaart is gebracht — kan de doorlooptijd naar een schuldregeling aanzienlijk worden verkort.

Aantal gestarte en niet-totstandgekomen schuldregelingen

Bron: Monitor schuldhulpverlening in onzekere tijden (NVVK/Divosa)

Aantal ingetrokken of afgewezen schuldregelingen gestegen

In de tweede helft van 2024 is het aantal ingetrokken of afgewezen schuldregelingen licht toegenomen ten opzichte van de eerste helft van dat jaar. Over heel 2024 waren er meer ingetrokken of afgewezen regelingen dan in 2023.

Een mogelijke verklaring is dat sinds de tweede helft van 2023 het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening is toegenomen. Hierdoor neemt ook het aantal aanvragen voor schuldregelingen toe, en daarmee - in absolute aantallen - het aantal regelingen dat uiteindelijk niet tot stand komt. Opvallend is echter dat het aandeel ingetrokken of afgewezen regelingen in verhouding tot het aantal gestarte schuldregelingen in 2024 ook hoger ligt dan in 2023.

De meeste ondervraagde schuldhulpverleningsorganisaties signaleren geen opvallende veranderingen in de redenen waarom schuldregelingen niet tot stand komen. Eén organisatie merkt wel op dat schuldeisers standaard een nulaanbod (een regeling zonder afloscapaciteit) weigeren. De verkorte looptijd naar 1,5 jaar wordt niet als reden genoemd.

Geen duidelijke veranderingen in doelgroepen

De ondervraagde organisaties zien in de afgelopen periode geen duidelijke veranderingen in de doelgroepen. Wel signaleert één organisatie een toename van klanten met verslavingsproblematiek. Een andere organisatie merkt op dat klanten mondiger en veeleisender worden.

Voldoende capaciteit voor schuldhulpverlening

Alle ondervraagden geven aan voldoende capaciteit te hebben om het aantal aanmeldingen op te vangen. Niemand ervaart momenteel daadwerkelijke overbelasting. Drie op de tien verwacht wel overbelasting in de toekomst.

Na vijf jaar stopt de Monitor

In april 2020 startten NVVK en Divosa de *Monitor Schuldhulpverlening in coronatijd* om inzicht te krijgen in de hoeveelheid financiële hulpvragen die tijdens de coronacrisis op gemeenten afkwamen én om te volgen of gemeenten voldoende tijd en capaciteit hadden om hulp te bieden. De verwachte toename van hulpvragen bleef uit; tijdens de lockdownperiodes daalde het aantal aanvragen zelfs.

Vanwege stijgende (energie)prijzen en het aflopen van de laatste coronasteunmaatregelen werd de monitor daarna voortgezet, om ook de nieuwe ontwikkelingen binnen de schuldhulpverlening goed te kunnen volgen. Veranderingen bleven zich opstapelen, zoals de verkorting van schuldregelingstrajecten van drie naar anderhalf jaar per 1 juli 2023. Daarnaast werd de Vtlb-berekening de standaard rekenmethode in het minnelijke schuldhulpverleningstraject, wat de komst van de schuldregeling zonder afloscapaciteit ('nulaanbod') op 1 juli 2024 mogelijk maakte.

Met de komst van Data Delen Armoede en Schulden (DDAS) — waarin gemeenten periodiek, gestandaardiseerd en geautomatiseerd gegevens over schuldhulpverlening aanleveren bij het CBS — is een nieuw moment aangebroken. Daarom beëindigen NVVK en Divosa de monitor. Via DDAS kan het hele werkveld ook in de toekomst regelmatig en betrouwbaar inzicht blijven krijgen in ontwikkelingen binnen de schuldhulpverlening.

Er is in de afgelopen jaren veel op schuldhulpverleners afgekomen. De veranderingen in de wetgeving, de toegenomen werkdruk en de verschuivingen in het veld hebben hun impact. NVVK en Divosa blijven de komende jaren monitoren welke effecten al deze veranderingen en verbeteringen in de praktijk opleveren, en welke gevolgen ze hebben voor zowel schuldhulpverleners als hun cliënten.

Meer weten over de ontwikkelingen tussen april 2020 en december 2024?
Bekijk de monitoren van de afgelopen vijf jaar of lees meer over [DDAS](#).